

Nro. 16.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGÉDELMÉBŐL.**

*Indúlt Bétsből, Kedden Augustus 23. ik napján
1803. ik esztendőben.*

B é t s.

Hadi Minister Károly ö Kir. Fő Hertzegsége, e. h. 17-dikén indúlt innét útra Lengyel ország felé az ott lévő Cs. Királyi seregek' mustrájokra: Antal és Rainer K. Fő Hertzegek is ugyan azon napon vették Saltzburg felé útjokat.

Nyitrai vólt Kanonok Fő Tisztelendő Gyattel Antal Ur helyébe, ki is már ennekelőtte valóságos és nagy érdemeire nézve ugyantsak a' Nyitrai Káptalan' nagy Prépostjává neveztetett, Titularis V. A. Diaconust és Ilavai Plebánust, 'sTrencsin és több T. N. Vármegyék Törvényes Táblabírájokat, Fő Tisztelendő Roszinszky Nepomuk János Urat, ezen hónapnak 2. dikán Nyi-

traí hely béli Kánonokká nevezni, kegyelmesen méltóztatott ő Cs. Kir. Felsége.

Folytatása azon Felséges Pátensnek, melly által Felséges Urunk, a' maga Országainak a' mostani háború alatt való neutralitásflokot, közönségesfé tétette:

1. Minthogy az alattunk lévő minden kikötőhelyekben, tenger öblökben és partok mellett, minden hajókat a' neutralitás oltalma alá venni, s tellyes bátorságban hagyni akarunk: erre nézve nem engedtetik meg, hogy azokban és azokon kívül egy ágyúlövésnél kissébb távolságra, a' hadakozó hajók egymás ellen leg kissébb ellenségeskedéft elkövessenek, hogy tsatázzanak, egymást kergessék, megtámadják, megmotózzák, el fogják: a' melly környüállásokra tehát különösen vigyázni köteleztetnek minden tiszttviselőink, nevezetesen pedig a' katonarend béli Komendánsaink.

2. Ugyan ezen neutralitás béli jus szerént, meg nem engedtetik a' hadakozó hajóknak, hogy kikötő helyeink előtt a' mondott távolságnál közelebb tartozkodjanak, oly véggel, hogy a' kikötőhelyeink felé közelítő vagy azokból el evező hajók után olázkodjanak, leselkedjenek; annyival kevesebbé leszen szabad, benn a' kikötőhelyeinkben, és öbleinkben tartozkodni, azért, hogy azokból az érkező hajók eleikbe, vagy a' kievezőknek utánok mennyenek, s azokat üzöbe vegyék.

(A' végezete a' jövő postánapon következik)

M a g y a r O r f z á g.

P o s o n, Aug. 18 dikán. Tegnap szerentsénk vala Hadi Minister Károly ő Kir. Fő Hertzegségét tisztelni. Dél előtti tizedfél óra tályban érkezvén meg ő Fő H. ge a' hídhöz, ottan a' város

Magistrátusfa által mélyly alázatossággal köszöntett, 's azon innen F. M. Lieutenant Gr. Meerfeld által, a' ki alatt a' Fő Hertzeg Ferdinánd Regimentjének egy Batalionnya 's Granaterossai paradában allottanak, katona muzsikával fogadtott, a' hol ő K. Fő H. ge a' hintóból kiszállván, a' katonaság sora előtt gyalog ment el, 's azután szekerebe ismét be ülván, útját Nagy Szombath felé, 's azon keresztül tovább folytatta.

Nagy Szombath, Aug. 18 dikán. A' tegnapi örvendetes napra, a' mellyen Kóroly ő K. Fő Hertzeggsége Galitzia felé közöttünk keresztül utazott, az itt lévő Fő Gymnasium Igazgatója Baky Ferentz úr ilyen Chronosficont készített:

De Caroli

adventu sic publica principis

ecclesie - ivbilla parnasvs tirnaviensis agiti

vivat!

Egerből Auguszt. 8, ik napján. Az ide való Nemes Káptalannak számos elzindóktól fogva, igen nagy érdemű szeretett Nagy Prépostya Mélt. Püspök, Miklósy Ferencz Eö Nagysága. Ő Cs. Kir. Felsőjétől a' N. Várad Püspökségre emeltvén kegyelmessen, tegnap előtt, az egész Nemes Káptalan jelenlétében kértös hivatalját le tette, végső búttst vett, és minden óran maga Megyejébe N. Váradra fog indulni. Melly dolog ezen egyesült Tekint. Heves és Szólnok Vármegye Nemes Statussainak és Rendjeinek az itt tartatott közönséges Gyűlésben értékre esvén, Tek. Borsod Vármegye ide küldött deputatusaival egyetemben a' nevezett Méltos. Püspök végső tiszteletére mentek, 's azon Nagy Papnak mind a' két Nemes

Vármegye eránt mutatott jó indulatját, 's nagy érdemeit nemcsak szavokkal, hanem könyhullatásaikkal is meg halálni igyekeztenek. Ezeken kívül számos itt körül belől lakó birtokos urak mentek Püspök Ur Ö Nagysága tiszteletére, nem említvén azokat a' számos szükölködő szegényeket, a' kiknek ez a' papi Méltóság nagy jóltévőjük, 's valószínűs attyok vólt. — Mindazáltal nem maradt ez a' tágas Egri Megye egészlen árvául, mivel éppen a' mai napon tartatott Confistoriumban, Mélt. Báró Fischer István Dulcinai Püspök, és ide való Kánonok Ö Nagysága választódott Generális Vicariussá. — Eljen mind a' két Méltos. Ur számos esztendőig nemes Nemzetünknek javára, és díszére szerentséssen.

W e l z p r é m V á r m e g y é b ő l Julius 31-ik napján. Újságaink szomorúak itt a' Bakony erdőség mentiben, a' sok tűrő záporok, jégessők ritka határt hagytak kiméltlenül, gabonáink ugyan kerestekbe vannak, de jobbára alól felül ki tsiráztak, a' honnan bőv áldást nem felettébb várhatunk. — A' Somlyai betses szőlő hegyek már kéttzer is sokat szenvedtek a' kártévő jég miatt. Az ehés és vigyázatlan szegénységen másféle szerentséltenségek is estek, nevezetessen Tt—ön a' Bakony töviben, a' múlt napokban a' tsupa gomba étel miatt, melly az első időben igen bőven termett, egynéhányan meg hóltak hirtelen, úgy hogy, csak azok maradtak életben, a' kik hirtelen etzet ittak, vagy ezetes ételt ettek utánna. Ezen szomorú példa az élőknek ezen két fontos tanúságot nyújtja: 1) A' ki a' gombát tökéltetessen nem esméri, akár ki készíti is meg, meg ne egye, mert a' gomba fajtáknak nagyobb részek mérges, és sok

halálos is. — 2) Az etzet egy a' leg jobb hirtelen való orvosságok között a' gomba mérég ellen. —

Frantzia Respublika.

Brüszszel Aug. 7-dikén. Cs. Kir. Tanácsos Bara úr, a' ki olyan útasítással küldetett ide, hogy a' Károly Kir. Fő Hertzeg' Belgiumban volt vagyonainak a' Lünevillei Kötés' ereje szerint való eladattatásokat elintézzze és végre hajtsa, a' jövő Sept. 15-ikén viszi azt véghez. A' Schöenbergi szép Kastély, a' melly a' ditsőfféges emlékezetű Kristina Fő Hertzeg Asszonyának, a' ki azt nagy gondal építtette vala, és két milliójába került, drágasága miatt nem találván olyan vásárolt, a' ki azt egyedül meg vette volna, a' részekben fog a' többet igérőknek eladattatni.

Ugy beszéllenek, hogy az Első Konzúl, a' ki Páris felé most utazik vissza, tsak kevés napokig fogna ottan mulatni, és hogy onnét egyenesen Brest felé fogná útját folytatni. Ha ez így lesz, ekkor fognak az Angliai expeditzióra ki-rendeltetve lévő fegyveres seregek is a' Napnyugoti Fr. tengerpartokon való táborozáshoz kezdeni. E' szerint a' plánum szerint, az Első Konzúl September' vége felé fogna Belgiumba ismét vissza érkezni az ott őszfe gyülekező fegyveres nép' mustrájának tartására, a' melly fegyveres népnek Gen. Augereau a' vezére. Akkór tsak mint Generális, tsak mint az expeditzióra rendeltetett egész sereg' Generalissimussa, ugy fogna ismét meg jelenni Bonaparte Brüszszelben, a' mint ezt a' kinyilatkoztatást, némelyeknek erőffitések szerint, önnön magatette.

Nem emlékeznek a' Belgiumi lakosok, hogy

a hajótsinálás olyan nyakrafőre folytattatott volna valaha Belgiumban, mint most; a' Schelde vizének mind két partjai, a' Brüggesi és Ostendei minden kanálisok, öblök, és kikötőhelyek, tsupa hajótsináló műhelyekké lettek. A' munkában lévő ágyus tsajkák és egyéb laposs hajók, mind arra a' formára készítettnek, a' melly a' Státus-Tanátsos Forfait' találmánya. Két-két, 36 — 24 — 18 fontos ágyukat fognak minden ilyen hajóra helyheztenni. Fő tulajdonsága abban áll ezen hajóknak; hogy lapossak és szélesek lévén, majd tsak a' víz színin eveznek, és a' fenekek egy rőfnyinél lejjebb alig nyomúl a' tereh alatt le a' vízbe.

Brüzfzelből való elútaása előtt 15 gála hintókat alkudott az Első Konzúl a' maga költségére Simon nevű Brüzfzeli igen híres hintótsináló-nál. Gondólják, hogy nagy részint ajándékba szánta őket. Rendelést tétetett a' Pápa számára is, egy tsipkéből készülő igen nagy betsű, mise-mondáshoz való felső ruha (ing) eránt.

Páris, Aug. 10-ikén. Ez előtt néhány hetekkel, egy Fr. hajós sereg evezett el Napkeleti India felé, a' melly 2000 emberekből álló Fr. fegyveres sereget vitt a' Gen. Dekaeen vezérlése alatt, olyan tzeozással, hogy Pondicherit, a' mellyet az Anglusok az Amiensi Kötésben vízfza ígertének vala, őrizet alá vegye. Ezen hajós sereg után olyan rendelést küldött a' Fr. Orzáglószék, hogy útját tsak a' Jóremenség' hegyéig folytassa, és azt, minekelőtte az Anglusok oda ismét beülhetnének, foglalja el. — Ha a' Londoni tudósításoknak hihetünk, egyéb koloniáira nézve a' Batava Republikát nem tehette a' Fr. Orzáglószék a' maga előre való vigyázása által ilyen szerentséfé, mint-

hogy ezen tudósítások fzerént, Surinam, Berbice, Demerari, és Curacao, már ismét mind Anglus kézben vannak.

A' Hannoverai Fő vezér M o r t i e r, így írt a' Hadi Miniszterhez Jul. 21-dikén:

„Nem magasztalhatom eléggé a' Hannoverai tábornak betsületes magaviseletét és jó rendtartását. Már 14 ezer puskát, 80 Bat. ágyut, és 3368 katona alá való lovat, vettünk által. Lovas testőr-zőink számokra 300 paripát vállogattunk ki. A' Hannoverai ló-fajta, igen szép és jó: most soványok ugyan a' lovak, minthogy Lauenburgban megfigyatkozott vólt az eledelek, de majd meg híznak a' testőr-zők alatt. Azokat a' Frantzia ágyukat, a' mellyeket 1756 ban vettek vólt el a' Hannoveránusok a' Frantziáktól, Fr. ország felé útnak indítottuk. Az Albis és Wéser vizein 80 lapos hajók vannak munkában. A' Mecklenburghoz tartozó Rostocki kikötőhelybe egy kised Orosz hadi hajós sereg érkezett meg, és közönségesen szollván nagy örömmel lehet az Orosz hajós seregek nagyobb-nagyobb készületeit szemlélni, a' mellyek annak megakadályoztatására való fognak lenni, hogy a' Koppenhágai szomorú történet ezen új hadakozás' alkalmatosságával valami képpen ismét elő ne kerüljön, &c. — „Mortier.“

Nagy Britannia.

London, Aug. 2-dikán. Ezen újonnan elkezdődött háborúban a' múlt szombaton szollaltak meg leg először az örömlövő ágyuk Londonban, a' mellyeknek dörgése által St. Lucia szigetének Anglus kézre való kerülése adatott a' népnek tudtára, a' mellyről az ugyan azon nap' ki jött Udvari újság egy hivatal fzerént való tudósítást tett kö-

zönségeffé, mellyben ezek a' nevezetesebb környül-
állások fordulnak elő: —

„A' Morne Fortunée nevű erőfleget ezen sziget-
eten (irja az Anglus vezér G r i n f e l d) rá-roha-
nás által vette meg az Anglus sereg. Az Anglus
Hadi Ministertől Lord Hobartól a' múlt Május
16-dikán indúlt el Angliából a' parantsolat Grin-
feldhez, az ugy nevezett Caraibes szigetek Komen-
dásához, a' ki ezen parantsolatot Jun. 16-dikán
vévén, azt az ott lévő Anglus tengeri vezérrel,
Hooddal, azonnal közlöt, ki is 17-ikben Barba-
doshoz ki kötvén, azonnal hozzá kezdett a' hadi
készületeknek hajókra való rakattatásokhoz, a'
mellyekkel 20-ikban haladék nélkül St. Lucia szigete
felé el evezett, 's 21-ikben nap' feljötekor már
a' sziget' Elzaki tsutstánál állván, a' hadi készü-
leteknek 's fegyveres népnek a' pártra való kira-
katásához tüstént hozzá kezdetett. Estvéli 6-tod-
fél óraker már az Anglusok' kezekben vólt Cafries
várossa: hanem a' nevezett vár' Komendansa Fr.
Gen. Noguès, semmi féle feltételek alatt nem akart
leg' kisebbet is hallani annak feladásáról. Az Ang-
lus vezér ellenben, minthogy az első idők a' vi-
lágnak azon részében nem sokára békövetkeztek,
nem találta jónak a' vár' ostromlására hosszszas időt
fordítani: melyre nézve a' nevezett hónapnak, u.
m. Jun. 22-dikének reggelére, a' várnak rá-roha-
nás által leendő elfoglalását meg-határozta; a'
melly reggeli 4 óraker, a' vakmerő ellentálláshoz
képpett kevés vesztéssel, és igen rövid idő alatt,
t. i. egy fél óra alatt, meg is esett. A' vesztése
az Anglusoknak, mint maga a' vezér irja, külö-
nösen néhány igen betses érdemű főrangú tisztek-
ből állott: de reménség van sebeikből való kigyó-

gyulásokhoz. Nem tudja a' tudósító elegendően magasztalni az Anglus katonaságnak azt a' nemes indulatját, hogy, bár mi méreggel és hevesléggel verékedtek is eleinten, de mihelyest egyszer a' várba fel hághattak, 's az ellenség ellentárlani meg sülöt, azonnal ők is minden vérontástól egyszeriben meg izüntenek, 's azután csak egy Frantzián is sebet nem ejtettek. Az Anglus katonaság, az ő ágyúzóikon kívül, 4 Regiment bélielkből — a' várban lévő Fr. őrző sereg pedig, 650 emberrel állott — azok, 20 el esett, 110 meg sebesedett, és 8 eltévedett, ezek pedig 14 el esett, és 50 sebbe-esett embert vesztek. Az Anglus sebesek között 6 fő tisztek vannak. A' Frantziák között Brigadéros Nogués is sebet kapott. Hogy a' vár őrző Fr. sereg az egész szigeten ilyen kevés emberből állott, az okozta, hogy az Anglus hajós sereg egy fél Brigadának felét, a' melly Fr. országból ezen sziget' védelmezésére már csaknem meg-érkezett vala, Adm. Hood egy pár napok előtt a' tengeren előtalálván, el fogta vala, és Barbadosba küldötte, &c.

Adm. Hood is írt ezen történetről egy levelet a' hadi Miniüterhez Lord Hobarthoz, mellyben elő adja egyebek között, hogy, minekutánna Jun. 17-dikén Barbadoshoz megérkezett, 's Gen. Grinfeldel a' további hadi munkák eránt egygyet értett volna, azon Frantzia seregeknek, a' mellyek St. Lucia szigetének segedelmére siettek, útjokat miként állotta el, őket miként fogta el, 's több e'félék. —

Mely nagy készületeket tegyenek az Anglusok közönségesen, 's nevezetesen a' Londoniak, a' magok védelmezére, meg tettik csak ezekből is:

— London körül, sántzok és battériák készítettnek. — Hertzeg York 30 ezer fegyvereseknek mustráját most tartja Angliának déli partjain — az Essexi és Suffexi partokon még egy nagyobb sereg készíti magát a' mustrához — a' Northumberlandi Herczeg 1000 embert, Ex-Minister Pitt 1800-at állit ki a' haza' védelmezésére. Pittnek magának igen kevese van, ugyan, hanem 5 kikötőhelyeknek a' Provizora, a' mellyekből 5 ezer Font Sterlingeket (50 ezer Forintnál többet) veszen-be efsztendőnként: a' melly summából ki állithatja az 1800 önként vállalkozókból álló haza-oltalmazó sereget. Ezt a' sereget ő maga személyesen fogja vezérelni, minthogy ilyen nyilatkozatást tett nem rég maga felől: — „Szép dolog (ugy mond) nem tsak beszélni: hanem ha a' szükség kívánja, tsatázni és meg is halni a' hazáért.“ — A' Királyi Familia nem fog, szokása szerént, az idén a' Weymouthi tengeri fördön meg jelenni.

A' Londoni kereskedőknek Tanátsházokban ilyen buzdító beszédet intézett az Elölülőjök hozzájuk: — Uram, a' szempillantat el jött, a' midőn hazánknak és ditfőffégének meg tartatásán kén-telenítettünk gondolkodni. Egy vakmerő bator 's parantsólni szerető ellenség által fenyegettetünk, a' ki közönséges uraságra törekedik. Tsák a' van hatra, hogy e' kettő között válasszunk: Vagyonunknak egy részét akarjuk-é inkább a' haza' védelmezésére fel áldozni, vagy pedig inkább akarunk fel-prédáltatni? Haljunk-meg inkább, mint-sem megérjük, hogy hazánk meg alacsonyittassék, és rab-szolgaságra jussunk! Az ellenség fel-számlálta már, hogy mely nagy gazdagságra fog majd találni nálunk. Jobb lelsz tehát ennek egy részét önnön

szabadságunkért előre feláldoznunk, &c.“ — Több Skótziai fő emberek, a' kik mint a' Parlamentum tagjai úgy tartózkodtak Londonban, sietve elútaztak innét hazájokba, hogy hazájokfiat ők is az ellenség ellen való felkelésre buzdítsák, a' kiről úgy kezd hallatni, hogy leg előbb is Skótzia ellen szándékozna próbát tenni. — Az Angliai Postamesterek sem utolsó hazafiúi buzgóságot nyilatkoztatnak magok felől. Olyan ígéretet tettek az Országlószéknek, arra az esetre, ha az ellenség tsakugyan ki találna hozzájuk szállani, hogy minden lovaikat által fogják adni, a' fegyveres seregeknek a' szükséges helyekre való siető elvitettetések végett. —

Az úgy nevezett Oppozitzió részén lévő irók az eránt kezdenek egy kevés nyughatatlanságot nyilatkoztatni, ne hogy az Északi Hatalmasságok, a' magok kereskedés béli szabadságoknak védelmezése végett, fegyveres neutralitást vévén fel, ha az Anglus hadakozó hajóktól valamely nyughatatlanságot találnak szenvedni, ellenek támadjanak.

Olasz Ország.

Livornó, Aug. 3-dikán. Tegnap előtt igen szép és a' Márs' fiaihoz illő komédiának valánk szemlélői. Egy ofztálya az itt lévő Fr. örző seregnek, ágyus tsajkákra és egyéb laposs hajókra ülven, a' kikötőhelyből kievezett a' tengerre. Onnét rettenetes ágyuzás által fedezvén magát, a' partokhoz, nevezetesen a' Marcocco nevű erősséghez közelített, a' mellyről és másunnan is a' partról, rettenetes ágyuzás tétetett a' közelítő, tetetett ellenségre. A' fegyveres csoportok kiugraltak végezetre a' partokra, 's az erősséget rá-rohanás által megvévén, örvendetes kiáltozás és muzsi-

ka szó rekesztette-be a' játékot. — Azt akarták ez által képzelteni, hogy az Angliába való kifzállás is ilyen módon fogna véghez menni. — Az után nagy tűzjáték vólt, a' mellynek közepe egy oltrom alatt lévő várat ábrázólt, a' mellyre minden oldalról számos bombik és granátok repdesdek. — Generál Murat is mindenütt ott vólt ezen játékokon. Két százig való hajók vóltak az ó kíséroi-vel, a' katonákkal, nézőkkel, és muzsikásokkal tele. Mind ezeknek nagy bái vetett végett. — Tegnap el-útazott Gen. Murat a' Pisai földőkre.

Nápoly, Jul. 15-ikén. Az a' 2000 embe-
rekből álló Nápolyi fegyveres sereg, a' melly azért tartózkodott már jó idő óta Máltha szigetén, hogy azt az Anglusoktól az Amienszi Kötés' ereje szerint a' maga őrizete alá vegye, lassan-lassan már el jött onnét, és Messinában, Siracuzában, 's más Siciliai városokban állapodott meg.

Az Amerikai Respublika hajói nagy készületeket tesznek itt Olasz Ország körül a' Tripolisi tolvaj Fejedelem ellen. A' Messinai kikötő helyben három szép Amerikai Fregátok és néhány egyéb kisded hadi és szállító hajók állanak készen. Onnét ide a' Napolyi kikötőhelybe fognak evezni, hogy azon más négy hadi hajókkal, a' mellyek vasmatkákon itt tartózkodnak, egygyesülvén, jó készülettal Tripolishoz evezzenek, 's ezen tolvaj fészket meg fenyittsék. A' Nápolyi hafzonvehető ágyus tsajkákat is kéri az Amerikai hajók' vezére, a' Királytól; ezeknek is hafznokat akarván venni ezen expeditzióban.

Nevezetes viaskodás történt a' közép tengeren a' napokban egy Anglus és egy Frantzia Fregát között. Őzfze találkozván, vakmerő módon kez-

dettek verekedni. A' Fr. Fregát, minekutánna az Anglus ágyuk tüze áltai igen meg rongáltatott volna, már azon gondolkodott, hogy fel adja magát. Azonközben, a' nagyobb arbotzfáját egy Anglus golyobis ketté szakasztván, midőn le dőlt volna, az Anglus Fregátra esett, mellyre a' Frantziák a' rá dőlt árbotzfán mint egy hidan, által rohanván, nagy vérontás után erőt vettek az Anglusokon, és a' hajókat el nyerték.

Admirál Nelsonról azt írják ezen Nápolyi tudósítások, hogy nem tudhatni, melyik részében olálkodják a' Középtengernek, és hogy mi légyen a' tzélozása, melyre nézve nem ok nélkül tartanak tölle a' Frantziak és az ő barátjaik. — A' Londoni levelek szerént ellenben, Jul. 5-dikén a' Génuai kikötőhely előtt állott 2 Fregátokkal, és a' partokat 's a' kikötőhely' mélyységit vizsgálta.

V e l e n t z e, Aug. 3-dikán. A' múlt kéten néhány kereskedő hajókat, a' mellyek az Olasz Respublika béli emberek tulajdonaik vóltak, el fogdosván itt a' szomszéd tengeren az Anglusok, vizfza kívánta azokat tőlök az itt lévő Frantzia Bízto, azt mondván, hogy nem lett volna jussok azoknak elfogásokra ezen neutrális tengeren. A' dolog vizsgálás a' vétetett, és közbírák küldettek ki annak megitélésére, hogy valyon a' tenger, a' mellyen az Anglusok az emített hajókat el fogták, a' Császári részen való é, vagy pedig az Olasz Respublikáén? Ugy találtatott a' dolog, hogy a' Császári határon kívül egy ágyúlövésnél meszszebb történt, melyre nézve nem lehetne az Anglusokat arra kényszeríteni, hogy az el fogott Olasz hajókat vizfza adják. A' Fr. Bízto azt mondotta erre, hogy az Anglus hajók Császári zászlókat evezvén,

nem lett volna szabadságok arra, hogy ezen hajókat el fogják. Az Anglusok ellenben azt felelik, hogy ők a' Fr. Respublika ellen hadat folytatnak; az Olasz Respublika, minthogy ennek Elölülője a' Fr. Első Konzúl, a' Fr. Respublikától függ: tehát az ő hajóival jusok van úgy banni, mint ellenségeikével; 's azt is szabad tenniük, a' mit a' Frantziák tesznek, a' kik t. i. a' Pápa zászlójával evezvén, már néhány Anglus hajókat el fogtak.

N é m e t O r s z á g.

A' Német Birodalomnak mostani fő Cancellarius az Aschaffenburgi papi Vál. Fejedelem, a' maga birodalmainak, úgymint, az Aschaffenburgi 's Regensburgi Herczagségek és a' Wetzlári Grófság organisatiójának planumát el készítette, 's ki is hirdette. E' fzerént valameddig az ő Statuffa' adosságai ki nem fizetődnek, 's valameddig a' hofzfas háború terhe alatt meg fáradt népe újabb erőt nem veszten, addig a' maga udvar-tartása szoros határok közzéleszen szoritva. Tudniillik hat kamarás urakból, négy udvari Kavallérból, egy udvari gazdaságot folytató Tanácsosból, két komornyikból, egy Controllérből, három Izakátsból, 12 libérias inasból fog állani; 20 lónál többet udvari istállójában nem tartat. Más részről, a' maga szoros határok közzé szorított költségeitől meg maradandó summát a' Statusbéli hűséges tiszteknek, kevés fizetésű szolgáltnak, és ezek' özvegyeiknek és árváiknak legedelmekre 's tápláltásokra kívánja fordittatni. Nyáron Aschaffenburgban, télen pedig Regensburgban fog lakni.

A' Heidelbergai Universitas, avagy Fő Oskola a' Rénusi Palatinatusban, egy a' Német országi régi Universitások közzül, és a' Reformatió

előtt 172 esztendővel, úgymint 1346 ik esztendőben állítatott fel, és a' 30 esztendő's háború kezdetéig mindenkor szépen virágzott. — A' Westfáliai békekesség és a' Palatinatusi Fejedelmeknek Cathol. vallásra lett vissza térések után, ekkorig a' közép szerű Universitások közzé is allig lehetett azt számlálni, a' közönséges Tanítók Reform. és Cath. vallásuak voltak. Az úgy nevezett Böltsellég Collegiumában (in Collegio Sapientiae) 1728-ik esztendő óta 12 Reform. tanuló ifjúnak szabad szállás és asztal adódott. — Most, minekutánna a' Német Országi Compensatio szerént, a' Rénusi Palatinatusnak nagyobb része, 's ezzel együtt Heidelberg a 's Mannheim városok is a' Badeni Marchionak (most már Választó Fejedelmek) adattak volna, ez az igen kegyelmes, és a' maga alattavalóinak böldegülésokban gyönyörködő Fejedelem, a' Heidelbergai Universitást régi jussaihan nemtsak meg erőssítette, hanem annak virágzóbb állapotba leendő tétele végett, a' Rénus vizén túl fekvő, de a' Lünevillei békekességben a' Frantziáknak birtoka alá esett fekvő jószágai helyett, annak 40,000 forintot rendelt esztendőnként. Ebből a' summából 32,000 forint a' Tanítók, az Akadémiai tisztviselek és szolgák fizetésekre, a' fenn maradt 8000 forint pedig az Universitas Bibliothékájának öregbitésére, Physicale Instrumentumoknak 's kézületeknek szerzesekre, és az épületeknek meg jobbittatasokra vannak rendelve.

Az Universitásbéli Tanítókra nézve olly rendelést adott ki a' Bádeni Vá. Fejedelem, hogy azok, a' Német Országi három keresztény vallás' sorsossai közzül valók légyenek, úgymint, Catholicusok, Evangélicusok és Reformatusok. Neveze-

teszen a' Theologica Facultásban, a' Jus Canonicumot két Professor, t. i. egy Protestans és egy Catholicus tanítsa; a' Dogmatica Theologiát, és az ezzel öfzvekaptsoltatva lévő tudományokat három, úgymint egy Catholicus, egy Evangélikus, és egy Reformatus; a' több Facultásokban pedig, úgymint a' törvényes tudományokban, a' Filozofiában, a' Medicinában, Mathesisben, 's egyéb tudományokban, a' vallásra való tekintet nélkül, a' legalkalmasabb competens nyerve el a' tanító széket. — A' Theologica Facultásban, a' mellyhez a' Jus Canonicum is adatódik, 9; a' Juridicában 5; a' Medicában 6; a' Philosophicában 8 rendes és közönséges Tanítók lesznek. Ehez fog a' Mannheimi Astronomus is tartozni.

Az Akadémiai Senatus, a' Theologica Facultásból, a' legöregebbek között három Protestans, 's három Catholicus; a' Juridica Facultásból 4 a' legöregebbek között; a' Medica Facultásból is annyi, a' Philosophica Facultásból pedig hat Tanítókból fog állani. — Az Universitásnak Magnificentissimus Rectorja mindenkor maga lesz a' Bádeni Vál. Fejedelem, Prorectorja, az, a' kit a' Vál. Fejedelem arra ki néz és választ. A' Facultásokban mindenkor a' legöregebb Tanító lesz a' Decanus; a' Theologica Facultásban két Decanus, úgymint egy Protestans 's egy Catholicus lesz. — A' tanuló ifjuságra ügyelő Ephoratus hat Professorból, úgymint 2 Theologusból, két Juristából, és Medicusból, két Philosophusból fog állani, a' kiket maga nevez ki a' Vál. Fejedelem.